

Πρωτοβουλία για ένα Πολύμορφο Κίνημα στην Ψυχική Υγεία

Ως **Πρωτοβουλία για ένα Πολύμορφο Κίνημα για την Ψυχική Υγεία** τα ερωτήματα που πολλές φορές συναντάμε μας ξαφνιάζουν. Όμως τα ερωτήματα πολλές φορές έχουν και έναν ξεκάθαρο πρακτικό χαρακτήρα, με άμεση επίδραση στις ζωές ανθρώπων, αν τελικά τους βλέπουμε ως τέτοιους και όχι ως πιόνια σε μια σκακιέρα. Επιπλέον αντανακλούν και σημαντικά πολιτικά ερωτήματα για το πλαίσιο μέσα στο οποίο γεννιούνται.

Ας γίνουμε πιο συγκεκριμένες/οι. Κάποιες/οι από εμάς έχουν έρθει στη δυσάρεστη θέση να χρειαστεί να κάνουν μια απεντόμωση κοριών στα σπίτια μας. Συνήθως αυτό, πέρα από την έντονη ενόχληση και αναστάτωση που προκαλεί, είναι κάτι που σε γενικές γραμμές αντιμετωπίζεται μέσα σε λίγες μέρες. Τι γίνεται όμως όταν το σπίτι μας είναι ένας ξενώνας ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης; Σε αυτή την περίπτωση, η απάντηση στο παραπάνω ερώτημα, μέσα στο πλαίσιο της λεγόμενης “ψυχιατρικής μεταρρύθμισης” ενδέχεται να είναι “δεν ξέρω-δεν απαντώ”. Γιατί αυτή ήταν, σε γενικές γραμμές, η απάντηση που έλαβαν οι ένοικοι του ξενώνα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης του Ευαγγελισμού, όταν πριν από μερικούς μήνες διαπιστώθηκε η παρουσία κοριών. Ένα πρόβλημα στη λειτουργία μιας δομής που θα μπορούσε να διευθετηθεί άμεσα με μια απαραίτητη ευελιξία και στόχευση, κατέληξε στο επ’ άοριστον σφράγισμα του ξενώνα μέσα από μια διαδοχή άοριστων, αντιφατικών και ασαφών ενημερώσεων.

Σε αυτό το σημείο χρειάζεται να επισημάνουμε κάποια πράγματα. Ένας ξενώνας και γενικά οι δομές ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης δεν είναι νοσοκομειακές δομές. Είναι το μέρος εκείνο που για εύλογο χρονικό διάστημα ένα πρόσωπο με ψυχιατρική εμπειρία θα λάβει την υποστήριξη και τη φροντίδα που χρειάζεται – τυπικά θα την αποκαλούσε κανείς ψυχοκοινωνική υποστήριξη – με στόχο την προοδευτική επανένταξή του στην κοινότητα.

Είναι χώρος που οφείλει να “προσομοιάζει με οικογενειακό περιβάλλον και να αναπαράγει την έννοια του σπιτιού και τις καθημερινές συνθήκες ζωής σ’ αυτό”, όπως επιτάσσει το πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας των Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης (ΜΨΑ). Υπηρετεί, δηλαδή, την αυτονομία του προσώπου και όχι τον εγκλεισμό και την φύλαξη του. Στην πράξη δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο, γεγονός που πιστοποιούν συνεχώς μαρτυρίες ανθρώπων που διαμένουν σε αυτούς, που σε μια (ακόμα) περίπτωση έφτασαν και στην Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με “Ψυχικές Διαταραχές” (τα εισαγωγικά δικά μας).

Στα μέσα καλοκαιριού στον μετανοδομοεικό ψυχιατρικό ξενώνα βραχείας παραμονής του Ευαγγελισμού (όπου ουσιαστικά μόνο το ψυχιατρικό απηχεί την πραγματικότητα), διαπιστώθηκε η ύπαρξη κοριών. Ο ξενώνας έκλεισε και τρεις μήνες μετά εξακολουθεί να είναι επ’ αόριστον κλειστός. Οι ένοικοι του ξενώνα μεταφέρθηκαν σε άλλους ξενώνες, ή δόθηκαν εξιτήρια με την διαβεβαίωση ότι “μόλις ανοίξουμε θα σας ξαναπάρουμε”. Σε όλο αυτό το διάστημα οι ένοικοι λαμβάνανε αντιφατικές πληροφορίες σχετικά με το εκ νέου άνοιγμά του. Οι λίγες μέρες έγιναν εβδομάδες και οι εβδομάδες μήνες. Στην αρχή η απεντόμωση δεν πέτυχε. Στη συνέχεια ήταν οι καλοκαιρινές διακοπές και οι άδειες του Αυγούστου, καθώς είναι μάλλον γνωστό ότι “απεντομώσεις τον Αύγουστο δεν γίνονται”. Λίγο αργότερα ακούσαμε για στρώματα που “έχουμε παραγγείλει και θα έρθουν”, χωρίς, όμως, να έχει κινηθεί κάποια διαδικασία από το τμήμα προμηθειών και καταλήξαμε στην “ανάγκη για μια συνολική αποκατάσταση του ξενώνα”. Σε όλη αυτή την περίοδο οι ένοικοι δεν λάμβαναν παρά γενικόλογες απαντήσεις στα ερωτήματά τους.

Βέβαια όλα αυτά ανοίγουν μια σειρά από ερωτήματα επίσης ουσιαστικά και με ευρύτερες διαστάσεις:

Μήπως επιβεβαιώνεται, για άλλη μια φορά, αυτό που η Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων είχε γνωματεύσει μόλις δύο χρόνια πριν, πως ο ξενώνας λειτουργεί “χωρίς να έχει συσταθεί ως Μονάδα Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης” και μάλιστα “με την οργανωσιακή κουλτούρα και νοοτροπία νοσοκομειακού παραρτήματος”;

Ακόμα κι αν δεχτούμε ότι λάθη συμβαίνουν και ότι οι αναποδιές είναι μέσα στο πρόγραμμα, πού υπάρχει μια στοιχειώδης μέριμνα για την ψυχοκοινωνική αποκατάσταση και φροντίδα των ανθρώπων που διαβιούσαν στον ξενώνα; Και με αυτό δεν εννοούμε “παρκάρισμα κάπου μέχρι να γίνει η δουλειά”. Όπως χαρακτηριστικά ακούσαμε να λέγεται “μας μεταφέρουν από εδώ και από εκεί σαν σακιά πατάτες”.

Η διοίκηση του Ευαγγελισμού γνωρίζει τη διαφορά ανάμεσα σε μια μετανοσοκομειακή δομή και σε μια ψυχιατρική κλινική;

Ποιο στοιχειώδες εξατομικευμένο θεραπευτικό πλάνο συνοδεύει καθέναν και καθεμία από τους ενοίκους;

Η Διοίκηση ως βασική υπεύθυνη όλης αυτής της παλινωδίας τι έκανε όλο αυτό το διάστημα πέραν από το να εκμεταλλευτεί την κρίση μεταφέροντας τους εργαζόμενους, πιθανότατα ως “σακιά πατάτες”, στο νοσοκομείο για να καλύψουν τις τρύπες που άνοιξε η αναστολή εργασίας στην οποία τέθηκαν δεκάδες εργαζόμενοι του Ευαγγελισμού λόγω των ρυθμίσεων του υποχρεωτικού εμβολιασμού;

Η υφυπουργός Υγείας κα Ράπτη αυτό εννοεί όταν μιλάει για πρόοδο της «ψυχιατρικής μεταρρύθμισης»;

Θα μας πει κανείς περίεργους αν μέσα σε όλο αυτό δούμε μια ακόμα κίνηση απορρύθμισης και διάλυσης ενός ήδη ξεχαρβαλωμένου δημόσιου συστήματος υγείας, όπου οι άνθρωποι, είτε εργαζόμενοι, είτε άτομα με ψυχιατρική εμπειρία, πετιούνται δεξιά και αριστερά «σαν σακιά πατάτες»; Και τελικά, μήπως η ελπίδα μας δεν βρίσκεται στην περίφημη Γραμμή Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης 10306 ούτε σε συστημικούς φιλανθρώπους και ΜΚΟ, αλλά στα “από τα κάτω” δίκτυα αλληλεγγύης και αλληλοϋποστήριξης που συμπεριλαμβάνουν και εμπεριέχουν τα ίδια τα άτομα και που, μαζί με τη διεκδίκηση για το παρόν, θα ονειρεύεται κι ένα μέλλον που μας αξίζει;